तं

... कीदृक् यत्र । अंशुमत् सैव सहनशीलः ताः न च स्वाम्यमात्यसुहृत्कोशराष्ट्रदुर्गबलानि चेति नीतिशास्त्रोक्त
...यानि तथा अष्टौ व्यक्तयो मूर्तयो यस्य तादृशस्याष्टिवस्य केनायाः अंशस्य धारकः नाम वमूर्तयः जलाग्नियज
...सूर्याकाश पृथिवीवायुरूपाः आगमोक्ताः पुनः कीदृक् नवनिधिः नवसंख्याक निचयो यस्य ते
...जैसिप्पमाद्यः प्रसिद्धाः नवानां रसानां निधिरित्यर्थोत्तरम् नवोन्नतानो निधिरिति वा पुनः कीदृक् पुष्प
...ते: पुष्पाञ्जलिवर्द्धमानाः दृशा यस्य तादृशः प्रतापो तानं यस्य तादृशः तथा अस्मानी जोपाबंदिभिन्नो नांशि
...यस्य वद्धेः धुरंधरः तत्र वर्त्तकः इत्यर्थः नन्वेतादृशतापि न च कुतो निर्णायकरणे सामर्थ्यं तत्राह
...मिति इह लोके व्यामूढानां पुरुषार्थे ज्ञानशून्यानां तनुगतां शरीरिणां जानन्वी एकं केवलं तीर्थं
...लिवेको दृष्टोपेषी पंडितानां तेषां विधानूपतो धर्मस्तीति शेषः कीदृक् प्रकृत्येव विमलो सनोरंजनो १
...सूनः शुभदं मारण तीर्थनामानं पूर्वोक्तगुरुमित्यपरोर्थः तस्मिन्नावाम् एवं शास्त्रमिलं संप्राप्य
...वीतस्य तादृशः स्यमभवधर्मे निरतापि शक्तिरस्तीत्यर्थः ॥ संक्रांतिं विधेयं च पावनं नगते रवौ ।
...वर्व नमत्यपापिभिः शरारान्नेमभन्नते ॥ देशे दाने च पात्रे च काले च योजयेत् जनः ॥
...ते तपे पूर्वा
...दिताः कीचेवडूंगाछांनी मानवाः
...प्रातःप
...रे पुनर्नास्ति
...पेवंगतापो

ननु जापनमः ।।२।। यादौ विघ्नविघातापेक्षदेवतास्मरणरूपं मंगलमाचरति सोहमिति सोहं माधवाचार्य्यनामा
तीर्थस्य पदवीं मार्गं प्राप्य अव्याहतं नित्यं श्रीकंठं महादेवं भजे ध्यायामीत्यर्थः कीदृशोहं आम्नायो वेदस्तद्रूप
केवलं मज्जनं स्नानं कुर्वन् तदेकपरायण इत्यर्थः तथा सज्जनसंगरूपेण तीर्थेन निपुणाः निर्णीतशास्त्रतत्वं
साधूनामाचरणं तदेव तीर्थं अपनन् आश्रयन् तथा श्रीभारतीतीर्थतः एतन्नामकाद्गुरोः सकाशा
नां प्रभावलहरीं पांडित्यरूपामाकलयन् तत्परः तथा विद्या ब्रह्मविद्या तद्रूपं तीर्थं उपाश्रयन् ये
र्थः विद्यातीर्थनाम्ना विद्यागुरुः तं सेवमानः तत्परोऽर्थः सततमेव विद्यारण्य इति नामप्रसिद्धम् धु प
देशात् क्षितिपति वर्णापतिः सत्येति श्रीमान् बुक्कणनामा क्ष्मापतिः राजा विजयते कीदृशः सत्यरूपपदे
नं तत्सामकः तथाधिगुणाधीः इतरापेक्षयाधिगुणा बुद्धिमानित्यर्थः अथवा भोगगुणोत्सवरा [illegible] जो नृपो
धी पक्ष नतु तमोगुणाधशालिनीत्यर्थः तथा त्रीन् धर्मार्थकामान् तर्पयते प्राप्नोति तद्बीलः त
वेदानां सामाद्युपायानां वेदिता ज्ञाता तथा पंचसु स्कंधेषु तन्नामकेषु सहायादिषु पर्वसु कृती कु
कं नीतिशास्त्रे । स सहायाः साधनोपायाः विभागो देशकालयोः विनिपातप्रतीकारः सिद्धिः पंचां
ति अस्यार्थः सहाया राजकार्ये मंत्रिसैनिकाद्याः तथा कार्यस्य साधने उपायाः सामादयः तथा
पो विभागो [illegible] स्था अस्मिन्देशे अस्मिन्काले अयमुपाय इत्येकरूपा तथा विनिपातस्य
रो जाता नाशरूपस्य प्रतीकारः निराकरणं तथा सिद्धिः इष्टलाभः एते पंच [illegible] धा राज्यांगमित्यर्थः पूर्व
[illegible] गुणानां अन्वयेन समवंध्येन इदं अजपदमित्यर्थः यस्मा [illegible] त्वारणा मित्र

परेघुरेवपूर्वेद्युरेव व्याप्तिर्दिने ३८
नु अधिकालुह्यापिपूर्वासंपूर्णास्तिसंभवात् गृहीतव्यालेकभक्तेमध्याह्नव्यापिनीतिथिः
र्मि ज्ञेयो भक्तो ज्ञो यो साम्यं वै व्यस्तमित्यमी ३९ षट्पञ्चातेषु चैकैकव्याप्तो दिने वा त्र ग्रह्यताम् दिनद्वयेपितव्याप्ताव व्याप्तौ चै
जे समव्याप्तौ च पूर्वेद्युर्वैषम्येत्वधिकेष्यताम् अन्यांगस्येकभक्तस्य कालस्त्वंश्यनुसारतः ४१ उपवासः प्रतितिथेस्तिथि
पेक्षत प्रदोषव्यापिनी नक्ते तिथिर्व्याप्तिर्द्विनद्वये ४२ अव्याप्तिर्वापि वासे न व्याप्तिः स्यात्सर्वी योत्तरा सोऽरनक्ते तु
केचं तोषः नप्रदोषगा ४३ अयाचिते तु तिथयः स्वीकार्या उपवासवत् सोदयत्रिमुहूर्तापां कुर्यादृ नव्रतानि
व्रतपालनेतु पूर्वेद्युस्तदनुष्ठितिः परत्रैव तथात्वं चेत्पूर्वा ग्राह्या तिथिः नये ४५ तिथेः साम्ये च वृद्धौ च ग्रह्यता
स्पर्शे चेदे कदेशस्य व्याप्तौ पूर्वे नग्रह्यताम् ४६ एकोद्दिष्टं तु मध्याह्नपुकास्यादेकभक्तवत् एकदेशस्य
पूर्वा न्यथोत्तरा ४७ कुतपाद्युपराह्णांतव्याप्तिराद्धिकउत्तमा तदभावेपराह्णस्य व्यापिकाग्रह्यतांतिथिः २
वीत्तरा वृद्धौ व्याप्तिश्चेदपराह्णयोः नश्राद्धेतिथिगो वृद्धिस्तथापावू र्व्वेति ये स्तु तो ४९ साम्ये तु र्घतिथेर्ग्रा
बद्धिवत् नस्पर्शात्पपराह्णोचेत्पूर्वा स्यात्कुतुपे तथा ५० वैषम्ये रोकदेशस्य व्याप्तौ ग्राह्या महत्वतः साम्ये
तत्पये पूर्वापरा स्याद्वृद्धिसाम्ययोः ५१ वृद्धिसाम्ये तथा ग्राह्या तिथिर्ज्ञानो र्धगाइह द्वितीया द्यासु पर्वा तास्तुर्ध्वप्र
तोदिताः ५२ संचाररोपः सामान्यतिथिषु प्रतिपन्नयः कचित्कचिद्धिशेषोस्ति सोपमत्राभिधीयते ५३ पूर्वेद्युर
प्रातः परे घुस्त्रिमुहूर्त्तगा साद्वितीया परोपोष्या पूर्वविद्धा ततोऽन्यथा ५४ रंभात तीया पूर्वास्या दुत्तरास्याद्गृतान्तरे
रेघुर्नास्ति चेत्पूर्वविद्धाप्यस्तु व्रतान्तरे [illegible] ५५ मुहूर्तमात्रसत्वेपि दिने गौरीव्रतं परे शुद्धाधिकायाम
वंगराषोगप्रशंसनात् ५६ चतुर्थीतु परोपोष्या गणानाथव्रतस्यतु मध्याह्नव्यापिनी पूज्यार्थे द्वेनागचतुर्थ्यपि ५७

2

प्तेज्योतिषिकेपरः १७ मावाद्मिमासभेदेषुतिसदानादयः स्मृताः चान्द्रोऽपिमासोऽसंक्रांतः सौन्तरमभवतिचोत्तरे ॥१८ अ
संक्रान्ता वेकवर्षे द्वौ चेत्संसर्प्य आदिमः॥ तेपमासोद्विसंक्रांतःस चांहस्पतिसंज्ञकः १९ नपसत्यान्यांविना हादौ संसर्प्यांहस्पतीऽउभौ शुद्धे
क्रांतेतथासत्त्वेमलमासोविविच्यते २० काम्यारंभंततस्समाप्तिं मलमासेविवर्जयेत् आरब्धंमलमासात्प्राक् कृच्छ्रसत्रादिकंचयत्
तत्समाप्यंसावनस्यमासस्यानतिलंघनात् आरंभस्यसमाप्तिश्चमध्येस्याच्चेन्मलिम्लुचः २२ प्रवृत्तमखिलंकाम्यंतदानुष्ठेय
तु कारीर्यादितुयत्काम्यंतस्यारंभसमापने २३ कार्ये कालविलंबस्यप्रतीक्षापाअसंभवात् अनन्यगतिकंनित्य
नहोत्रादिनसंत्यजेत् २४ गलंतरस्तुतंनित्यंसोमयागादिवर्जयेत् अगतिग्रहणोक्तानंजातेष्टिशुतिसंयुता २५ रूपंनैमित्ति
स्यवस्यानित्यंवन्मतो शुद्धमासमताज्ञांस्यान्मासिनेप्रथमाद्विकम् २६ मलमासमतोज्ञातुमलेस्यादाब्दिकांतरम्
शुक्लपक्षःकृष्णःपित्र्येविधिष्यते २७ ततीयेतुपक्षतोवर्तितातप्रतिपत्तिथिः प्रतिपन्नामविज्ञेयाचन्द्रस्यप्रथमाक
पक्षेविशेषेत्युर्द्धकृष्णपक्षेविनिःसरेत् शुद्धाविद्धातिथिः शुद्धा हीनातिथ्यान्ययाहनि २८ उदयेपूर्वया
त्रिमुहूर्त्तकैः सापंतूत्तरपातद्वन्न्यूनतयातुनविद्यते ३० वेध्यापितन्मुहूर्तैर्विनन्यूनावेधमर्हति शुद्धापि
पिअेचकर्मसु ३१ उपवासश्चैकेभक्तेनक्तंचायाचितंव्रतम् दानंतपश्चैवक्रमात्तत्रविविच्यते ३२
पांचपिन्द्वैविधमीर्य्यते शुक्लपक्षेदर्शविद्धाकृष्णेविद्धातिथिर्यथा ३३ उपोष्याप्रातिपच्छुक्ले मुख्यासो
की तदभावेतुसायान्हव्यापिनीपरिगृह्यताम् ३४ प्रातःसंगवमध्यान्हापराह्णाःसायमितस्त्रयो अन्वा
भागोमुख्योद्वित्यादिमाग्नः ३५ अभावेपिप्रतिपदः संकल्पःप्रातरिष्यते तिथिविप्रामतोऽवकचे
तांभ वेत ३६ यत्सुतत्सर्वंचपूर्वेद्युरुपवासवदा॥ चरेत् मुख्यातिथ्यंतरायेतुतिथिद्वौपि

...मध्याह्ने रामनवमी पुनर्वसुसमन्विता ग्राह्याने वाष्टमी पुत्रास्मन् तत्रापि वैष्णवैः ७८ ...
...स्थिता जयंती व्रतवन्नित्यं काम्यं चैकादशीव्रतम् ७९ अरुणोदयवेधोत्र वेधः सूर्योदये तथा ॥ ... दश
...जे षष्ठवस्मार्त्तयोः क्रमात् ८० कलाकाष्ठादि वेधोपि ग्राह्यो त्रिमुहूर्त्तवत् वैष्णवानां साम्प्रागमो ... दीनां प्रा
...वः ८१ विद्धा त्याज्या वैष्णवेन ... ग्राह्याधिक्यसंभवे एकादशी द्वादशी वाऽधिका चेत् त्यजेत् ... दिनम्
...धं तूत्तरं स्यादिति वैष्णवनिर्णयः एकादशी द्वादशी ... चेत् पुनर्भवं वर्जितेयदि तत्पूर्वदिनं त्याज्यं
...संपरं दिनम् ८३ एकादशीमात्रवृद्धौ तु ग्राह्या पत्सौ ... वस्थितः ८४ ... ग्राह्या ... पूर्वाय
...तिथिः द्वादशीमात्रवृद्धौ तु शुद्धाविद्धे व्यवस्थिते ८५ शुद्धा पूर्वोत्तरा विद्धा स्मार्त्तनिर्णय ईदृशः
...पुनाचेत्स्या द्वादशी सा हि वैष्णवैः ८६ स्मार्त्तैश्चोपोषणीया स्यात् त्यजेदेकादशीं तदा उपवासव्रतादन्य
...मुहूर्त्तकैः ८७ सप्तमि दशमी विद्धा मैत्रामेकादशीं त्यजेत् द्वादशी पूर्वविद्धेव व्रते मुनि ... व्यपि
...शुक्लेत्र योदशी पूर्वापरा ... त्रयोदशी अष्टमे साप्रि पूर्वैव पूर्वानंगत्रयोदशी ८९ ... ग्राह्य
... चतुर्दशी पुत्र ... पूर्वाकल चतुर्दशी ९० ... मुहूर्त्ता पि ग्राह्या ... नंतत्र
पूर्वा ग्राह्या तां सापरान्विकी चतुर्दशपुत्रराध्या पूर्वा ... ९१ शुक्लास्वपि पूर्वैव यदि स्यादपरा ... हि
...तिथिः शुक्लापि परा ... पुत्रा स्याच्चैत्रश्रावणमासयोः ९२ शिवरात्रिव्रते तत्र ... प्रशस्यते तदभावे
की प्रदोषे वा निशीथे वा ... भवेत् ९३ तस्याश्च ... व्यापिनी तिथिः तिथ्यंते पारणायामत्र
... ग्राह्यतां ... पूर्वविद्धैव सावित्रीव्रते पंचदशी
पादर्वा के समापने ९४ अन्यथा पारणां प्रातरन्यतिथ्युपवासवत्

भाद्रशुक्लपक्षेयाष्टमीसादूर्वेस्तुव्रत ५

रेघुरेवमध्यान्हव्याप्तौविद्धस्यचोत्तरा अन्यथापूर्वविद्धैवमात्तयोगप्रशस्तितः ५८ पूर्वेद्युरेवतद्व्याप्तौपूर्वासर्प्पप्रियातिथिः नोचे
सर्प्पस्यपंचम्यायोगोऽयंतंप्रशस्यते ५९ जोऽयाः शुद्धजयाप्यस्तु नागविद्धानिषिध्यते सर्वत्रपंचमीपूर्वाग्राह्यास्कंदव्रतेपर
६० नागविद्धास्कन्दषष्ठीसानिषिद्धाव्रतांतरे उत्तरस्याअलाभेतु नागविद्धैवगृह्यताम् ६१ विनाद्रूदयानाडीमिनीगवेधो
तुदोषकृत सप्तमीपूर्वा विद्धैवव्रतेषुनिखिलेष्वपि ६२ अलाभेपूर्वविद्धायाः परविद्धैवगृह्यताम् व्रत मात्रे
मीकृष्णापूर्वाशुक्लाष्टमीपरा ६३ दूर्वाष्टमीतुशुक्लापिपूर्वविद्धाविधीयते पत्तद्व्येपुत्तरैवशिवशक्तिमहोत्सवे ६४
पूर्वायोगेपूर्वापिग्राह्याज्येष्ठाव्रतेतिथिः मध्यान्हादर्ध्वमूर्ध्वंचेत्परेद्युःसाप्रशस्यते ६५ ज्येष्ठर्क्षभानुवाराभ्यांयुक्ता
भा जयंत्याख्यंव्रतंभिन्नंकृष्णजन्माष्टमीव्रतात् ६६ शुद्धाचसप्तमीविद्धैवंजन्माष्टमीद्विधा सप्तमी
त्यात्त्राक्वविद्धाशुद्धान्यथाभवेत् ६७ शुद्धायांनास्तिसंदेहोविद्धाचत्रिविधेष्यते निशीथयोगः पूर्वद्युः परेद्युर्वा
६८ पूर्वेवप्रथमेपक्षेपरैवोत्तरपक्षयोः अष्टमीरोहिणीयुक्ताजयंतीसाचतुर्विधा ६९ शुद्धाशुद्धाधिकेत्येवं
तिच शुद्धायामपिविद्धायामसंभाव्योत्तरातिथिः ७० शुद्धाधिकायायोगः स्यादेकस्मिन्वा दिनद्वये नेव
होद्वियोगप्रथमेदिनम् ७१ सुदान्निशीथे ... तुन्नमोम ध्यमाऽधमः योगस्त्रिधा पिपूर्वेद्युःसंपूर
ताम् ७२ विद्धाधिकायामप्येकदिनयोगेसगृह्यताम् द्वयोर्योगस्त्रिधाभिन्नोनिशीथेवर्त्तमेदतः ७३
दिनएकस्मिन्नुभयोर्नभयोरिति॥ एकस्मिंश्चेत्तद्दिनस्यात्पक्षयोरंत्ययोः परम् ७४ बुधेसोमेजयंतीचेत् पः
तेफलप्रद ति ... क्षयोर्द्वयोरंतउत्तमंपारणंभवेत् ७५ एकस्यांतेमध्यमंस्यादुत्सवांतेऽधमंस्मृतम् पक्षि
यत्पारव्यायोगोजन्माष्टमीतथा ७६ ... नवमीपूर्वविद्धैवप ... क्षयोरुभ

म करे विंशतिः परा वर्त्तमाने तु लाभे षेनाग्रस्तूभपतोदश यमभादौ स्थिरे ५ ...
पुनादौ तिः स्वभावे उत्तराषष्ठिनाडिका ११६ अहः संक्रमणो रात्रावनुष्ठाननिषेधतः ५ ऊं कालो व्यवस्था
लात्पूर्वपश्चिमौ ११७ रात्रौ संक्रमणो भानोर्दिनार्द्धं स्नानदानयोः अर्द्धरात्रादधस्तस्मिन् मध्यान्हस्यो
केया ११८ ऊर्द्धं संक्रमणो चोर्द्धमुदयात्प्रहरद्वयम् पूर्वरात्रे चेदर्द्धरात्रे तु परदा संक्रमणो रविः ११९ प्राग्दिने
यं मुक्तकाम करकर्कटौ कर्कटे मकरे रात्रावप्याचारादनुष्ठितिः १२० पूर्णिमाप्रतिपत्संधौ राहुः
नम ग्रसते चंद्रमर्कं च पर्वप्रतिपदंतरे १२१ ग्रस्यमाने भवेत् स्नानं ग्रस्ते होमो विधीयते मुच्य
दानं मुक्ते स्नानं समाचरेत् १२२ सूर्यग्रहे तु नाश्नीयात् पूर्वयाम चतुष्टयम् चंद्रग्रहे तु यामांस्त्री ४
ओतु रैर्विना १२३ अपरान्हे न मध्यान्हे मध्यान्हे नतु संगमे भुंजीत संगवे चे[illegible]
वं भुञ्जि समाचरेत् ग्रस्तोदये विधोः पूर्वं नाहर्भोजनमाचरेत् ग्रस्तावेवास्तमानं तु रविन्दू
दिः तयोः परेद्युरुदये स्नात्वाभ्यवहरेन्नरः त्रयो। ग्रहणादितो वर्ज्यं दिनानां नवकं ध्रुवम् मंगलेषु
हणे चंद्रसूर्ययोः द्वादश्यादि त्रितीयांतो वेध इन्दुग्रहे स्मृतः एकादशादिकः सौरे चतु[illegible]र्थतः प्रकी
र्वेऽग्रहे तयोः प्रोक्तं शुभमपत्रादिनद्वयम् निमे नैमित्तिके जाप्ये होमयज्ञक्रियासु च उपाकर्मणि चो
हवेधो न विद्यते १२९ तमेवं निर्णयं शास्त्रन्यायाभ्यां कर्तुमुद्यतः ॥ इति कालमाधवकारिका समाप्त
वत् १८८५ शाके १७५० माघमासे शुक्लपक्षे दशम्यां भृगुवासरे संपूर्णतां प्राप्तिम् शुभमस्तु शुभं भूयात् ॥

सप्रो॰ ध्वादशाभूतस्यस्युश्चेत्तत्र परेऽहनि ब्रतांतराणि सर्वाणि परेऽहन्येव सर्वदा ९६ श्राद्धं पराह्णिकी जीनो दर्शश्राद्धे कुर्वन्मतः दिने
०॰ येकदेशेव्ह तौ ग्राह्यो महत्त्वतः ९७ तुल्यत्वं चेदेकदेशे व्याप्ते पूर्वोऽन्यथोत्तरः कृत्स्नव्याप्तौ द्वयोरन्होरुत्तरत्तिथिवृद्धितः ९८
तुदोस्य नग्निप्रबस्थास्थाने स्याच्चेदपरान्हयोः पूर्वेद्युः साग्निकः कुर्यादुत्तरेद्युर्निरग्निकः ९९ पर्वप्रतिपदोः संधिर्मध्या
न्हतः पुरा अन्वाधानं पूर्वदिने यागः संधिदिने भवेत् १०० ऊर्ध्वं मध्यान्हतः संध्या धावन्वाधानं तु तद्दिने इष्टिं परदि
न्यो वाजसनेयिनः १०१ यस्तु वाजसनेयी स्यात्तस्य संधिदिनात्परा नकाप्यन्वाहितिः किंतु सदा संधिदिने हि
संधिश्चेत्संगवादूर्ध्वं प्राक्पर्यावर्त्तनाद्रवेः सा पौर्णमासी विज्ञेया सद्यस्कालविधौ तिथिः १०३ ...
श्चोत तदूर्ध्वं पर्वणि त्विति येत् तपस्यां तिथ्याशि ... संधिर्नि ...पतां सदा १०४ बोधायनमते दर्शश्राद्धं चे
ते द्वितीयात्रिमुहूर्त्ता चेत्प्रतिपद्यापराह्णिकी १०५ अन्वाधानं चतुर्दश्यां दर्शेस्वयमेपि वर्त्तयेत् दर्शे
कार्यमिति बोधायनोऽब्रवीत् १०६ कृष्णादिविकृतिः सर्वा पर्वरूपे वेति निर्णयः पंचमे तु प्रकरणे पूर्वा
तिथिः १०७ उत्तरार्द्धे कालभेदात्कर्मभेदोपदेशनम् ... त्तमियाम्दानुसत्त ...मुपोषणे १०८
संभवे तु गृहीतव्यं निशीथयुक् उपवासे यद्दत्तं स्यात्तद्दिनं नक्तैकभक्तयोः १०९ उदये त्रिमुहूर्त्ता स्यां न
दानयोः उभयत्र तथा लब्धे पूर्वं स्याद्बलवत्वतः ११० अपराह्णं तु तत्र ग्राह्यमुपाकर्म ... कर्मणि पितृभ्यस्तु
सर्वे नत्तत्रस्य विनिर्णयः १११ पूर्वः स्यादुपवासादौ उत्तरो व्रतदानयोः योगश्राद्धे कर्मकाले व्याप्तिस्तु
घतामत ११२ करणं परदिने तत्तु ग्राह्यं ... मुपवासः प्रसिध्यति ११३ वा
पाभावाद्विहितं ... पथास्थितम् आसन्नना... संक्रांते पुण्यः स्नानादिकर्मसु ११४ योग्य